

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. Quid sit futurutio, contingentia, & necessitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

intelligit S. Dionysius scientiam, ab ipsis per species influentibus desumptam; nam statim subiungit paritatem de Angelis, de qua paulò antè: ubi tamen non vult dicere, esse omnimodam paritatem inter cognitionem Divinam, & Angelicam; quia Angeli tamen cognoscunt per species aliunde acceptas, & eorum cognitio producitur ab objectis, per species intentionaliter concurrentibus: quamvis non per species immediatè ab objectis habitas, sed vel à DEO infusas, vel aliunde acquisitas; nam objectum semper dicitur influere (intentionaliter, non physicè) modò aliqua ejus species influat, unde unde habeatur. Paritas ergo inter cognitionem Divinam, & Angelicam, ex mente S. Dionysii, stat in hoc, quòd utraque sit objectorum in seipsis, utraque sine speciebus, ab objecto productis, & influxu physico objectorum; hoc enim maximè intendit S. Dionysius, volens præcipuè monstrare, DEUM nõsse creaturas, antequam sint, sine earum concursu. Discrimen autem adhuc est, quòd Angelus indigeat saltem aliquibus speciebus, & influxu intentionalis objecti: non autem DEUS, cujus essentia sufficientissimè est species rerum omnium; si tamen species respectu DEI requiritur. Hæc fusiùs deducenda fuerunt; quia Gonetus hunc textum valde urget: sed fusè, & solidè ei respondet Martinez loco citato.

336. Ob 9. Angelicus constanter negat, creaturas à DEO videri in se ipsis: ergo. Resp. dist. ant. negat, videri in se ipsis tanquam principii cognitionis, sive per se, sive per speciem influentibus, conc. ant. præcisè tanquam objectis. neg. ant. & conf. S. Doctor 1. part. quest. 84. art. 5. in corp. docet, etiam illud cognosci in alio, quòd cognoscitur per aliud tanquam principium: sic dicit, videri in sole omnia; quia per illum, scilicet illuminantem, videntur. Quando ergo S. Doctor vult, DEUM duntaxat cognoscere omnia in sua essentia; tantum vult, quòd omnia per essentiam Divinam, quæ per modum speciei, vel principii concurrat, debeant cognosci: adeoque tantum excludit cognitionem creaturarum in seipsis, tanquam influentibus, quam etiam nos minimè adstruimus: non autem excludit alteram, quæ tantum habet creaturas pro objectis immediatis.

Imò hanc non obscure admittit, tum in textu n. 323. allato, tum 1. part. quest. 14. art. 13. in corp. ubi ait: DEUS autem cognoscit omnia contingentia, non solum, prout sunt in suis causis, sed etiam, prout unumquodque eorum est actu in se ipso. Et quamvis replicari possit, S. Doctorem ibi loqui de futuris, non refert; si enim DEUS potest in se ipsis videre futura, tunc etiam potest possibilea; quia non est amplius ulla ratio id negandi: imò, si DEUS actu existentia videat in se ipsis, debet etiam videre in se ipsis possibilea, & futura; tum, quia possibilitas, & existentia non distinguuntur: tum, quia DEUS ab æterno jam omnia videt: adeoque, quòd videt nunc existens, debuit jam antè vidisse, quando erat adhuc futurum, aut possibile. Et hæc illatio est clarè ipsius S. Thomæ in 1. dist. 38. quest. 1. art. 5. in corp. ubi fit ait: Dico igitur, quòd intellectus Divinus intuetur ab æterno unumquodque contingentium, non solum prout est in causis suis, sed prout est in esse suo determinato: cum enim re existente ipsam rem videat, prout in esse suo determinato est, aliter cognosceret

rem, postquam est, quam antequam fiat, & sic ex eventibus rerum aliquid ejus accresceret cognitioni. Patet etiam, quòd DEUS ab æterno non solum vidit ordinem sui ad rem, ex cujus potestate res erat futura, sed ipsum esse rei intuebatur.

337. Ob. 10. S. Augustinus cit. n. 313. ait, DEUM nihil videre extra se: ergo. Confir. ex tractatu S. Ambrosii in Symbolum cap. 1. ubi dicitur DEUS nihil extra se intelligere: sed singula in se intueri. ergo. Resp. om. ant. neg. conf. Ratio responsionis habetur. n. cit. Ad confir. dist. ant. dicitur DEUS nihil extra se intelligere, accipiendo principium cognitionis ab extra. conc. ant. tantum habendo pro objecto res extraneas in se ipsis. neg. ant. & conf. S. Ambrosius l. 1. de officiis c. 14. ait: Quomodo non potest intelligibilis DEI splendor in cogitationes hominum, & corda, quæ ipse creavit, semet inserere? Hoc certè significat cognoscere objecta in se ipsis; nam si adversarii in textu S. Dionysii cit. num. 334. per verba se immittens intelligunt cognitionem in se ipsis, eandem intelligere debent etiam in voce se inserere; quanquam S. Ambrosius nequeat intelligi de cognitione creaturarum in se ipsis, ut influentibus. Addo ex Martinez controv. 2. disp. 7. sect. 3. aliquando phrasin in aliquo videri non idem significare apud Patres, quòd apud Scholasticos: & certè S. August. lib. 12. confess. cap. 24. & 25. aliter accipit cognoscere aliquid in incommutabili Divina veritate, vel essentia, quam accipiunt Scholastici hoc loco; quia ait, sensum, quem habuerit Moyses in libro Genesis, videri in incommutabili veritate: hoc est, niti, & probari, vel certum reddi autoritate veritatis Divinæ: qui sensus longè alius est ab eo, de quo hinc est controversia.

QUÆSTIO III.

De Scientia Visionis.

ARTICULUS I.

Quid sit Futuritio, Contingentia, & Necessitas.

338. **A**gimus hinc de Scientia Visionis DEI, non prout se extendit ad objecta necessariò existentia, quæ sunt prædicata Divina: neque prout se extendit ad objecta contingentia quidem, attamen jam actu existentia: sed, prout se extendit ad objecta contingentia, absolutè futura; de his enim est difficultas, quomodo à DEO infallibiliter possint præciri absque læsione libertatis creatæ. Sicut autem alia, ita istud quoque concretum Futurum dicit subjectum, & formam, seu futuritionem: & de hac nunc quarimus, quid sit. Duplex autem à nostris communiter distinguitur (quanquam reclamant Gonet, atque alii Thomistæ: sed planè contra S. Thomam, ut infra patebit) scilicet causalis, seu extrinseca, & formalis, seu intrinseca. Causalis futuritio est determinatio, vel ordinatio causarum, in præsentia existens, & connexa cum futuro eventu. Hæc autem connexio, si infallibiliter, & inimpedibiliter trahat post se effectum, est futuritio simpliciter talis: si non infallibiliter, aut inimpedibiliter, sed tantum ordinariè post se trahat

trahat effectum, est juxta Angelicum tantum futuritio secundum quid. Formalis futuritio juxta S. Thomam, & communissimam nostrorum est *non existentia nunc, & existentia postea*, scilicet pro tempore importato per copulam; sicut præteritio formalis est *existentia prius, & non existentia nunc*: adeoque futuritio involvit esse, & non esse rei, sed pro diversis instantibus. Utramque hanc futuritionem tradit Angelicus *quest. 12. de veritate (quæ est de Prophetia) art. 10. ad 7.* dicens: *Aliquid potest dici esse futurum non solum ex hoc, quod ita erit, sed quia ita est ordinatum in causis suis, ut sic sit futurum.*

339. Eandem distinctionem duplicis futuritionis S. Doctor tradit etiam alibi, ut *1. part. quest. 86. art. 4. in corp.* item *1. part. quest. 14. art. 13. in corp.* ubi addit, quod, qui rem cognoscit in causa contingente, seu non impedibiliter inferente effectum, habeat tantum conjecturalem notitiam: ex qua ratione dein DEO tribuit alium modum cognoscendi omnia contingentia futura, scilicet, non tantum in causis, sed etiam in se ipsis; sic enim ibidem habet: *DEUS autem cognoscit omnia contingentia, non solum prout sunt in suis causis, sed etiam, prout unumquodque eorum est actu in se ipso.* & *1. part. quest. 86. art. 4. in corp.* ait: *Futura dupliciter cognosci possunt: uno modo in se ipsis, alio modo in suis causis. In se ipsis quidem futura cognosci non possunt, nisi à DEO . . . sed prout sunt in suis causis, cognosci possunt etiam à nobis.* insuper cit. *quest. 12. de verit. art. 10. in corp.* ait: *DEUS non solum cognoscit futura ratione ordinis causarum, sed etiam, quantum ad ipsum exitum, vel executionem ordinis.* Eandem duplicem futuritionem admittit Joannes à S. Thoma in *1. part. ad quest. 14. disp. 19. art. 1. n. 2.*

Nota tamen, S. Doctorem non negare DEO scientiam futurorum in causis, etiam eorum, quæ re ipsa non sunt futura. Ut autem hæc non possit dici falsa, sciendum, hanc scientiam non tam esse præscientiam futuri eventus, quam scientiam præsentis ordinis causarum, sive, quod causæ ordinatæ sint ad hunc effectum, si non impediuntur. Et sic exponendæ sunt prophetiæ comminatoriæ, quæ dein non fuere impletæ, ut subversio Ninives: scilicet justitia Divina preparata erat ad urbem everendam, sed tamen impedibiliter per pœnitentiam. Unde S. Doctor cit. *quest. 12. de veritate art. 10. ad 2.* ait: *Cum in Divina præscientia sit cognitio ordinis, & eventus, quedam prophetia derivatur ex una parte, quedam ex alia: præscientia verò DEI secundum hoc propriè præscientiæ nomen habet, quod ad eventum respicit, qui futurus est; ordo enim ad eventum est in præsentibus; unde de eo magis est scientia, quam præscientia. Et sic illa prophetia, quæ ordinem respicit, non dicitur secundum præscientiam, sed solum illa, quæ est secundum eventum.*

340. Jam de contingentia, & necessitate effectus. *Contingentia* stat in hoc, quod effectus ita procedat à sua causa, ut possit non procedere. Aliqua dicitur *secundum quid*, quando scilicet causa est necessaria, sed tamen impedibilis, e. g. si ignis producatur ab alio igne; possit enim impediri, ut contigit in igne Babylonico. Alia est *contingentia simpliciter talis*, quando scilicet causa est libera, & ut proximè expedita potest agere, vel non agere. e. g. Petrus potest peccare, & potest non

peccare, stante eodem actu primo proximo. Rursus alia contingentia dicitur *transcendentis*, quæ datur in omni ente creato, quatenus omnis creatura est indifferens ad existendum, vel non, & per hoc differt à DEO.

Necessitas stat in hoc, quod res non possit aliter se habere. Hinc idem est necessariò existere, ac non posse non existere. Alia dicitur *absoluta*, alia *ex suppositione*. Prior est, quæ rei convenit ex essentia sua, nulla facta suppositione: qua ratione solus DEUS necessariò existit. Altera est, quando res se ita tantum necessariò habet, supposita aliqua conditione. Hæc necessitas non opponitur contingentia; quia quodlibet contingens, supposita aliqua conditione, est, vel non est. Sic supposito decreto efficaci DEI de creando mundo, vel supposita ipsa actuali ejus creatione, mundus ex se indifferens, vel contingens, necessariò existit.

341. Rursus alia necessitas dicitur *antece-dens*, alia *consequens*. Illa (quam S. Thomas etiam vocat *necessitatem consequentis*) juxta S. Anselmum *lib. 2. Cur DEUS homo c. 18.* est, quæ facit rem, seu est causa, vel qualecunque præsuppositum ad rem, ex qua res impedibiliter sequitur. Sic se habet catena ferrea à me inaufertibilis, ex qua impedibiliter sequitur negatio fugæ. *Consequens* (quam S. Thomas etiam vocat *consequentia*) est, quam facit res, seu est illa, quæ sequitur ex re ipsa, sive est necessitas ex suppositione rei; nam non potest res non esse ex suppositione, quod sit. Unde fundatur hæc necessitas in illo primo principio: *Idem non potest simul esse, & non esse.* Sic se habet ambulatio liberè suscepta, qua posita, non possum simul quiescere, Necessitas antecedens est opposita contingentia simpliciter tali, seu libertati actus: non verò necessitas consequens; nam, etsi liberè ambulans non possit simul quiescere, tamen liberè non quiescit. Hoc indicavit Philosophus *1. Periberm. c. ult.* ajens: *igitur esse, quod est, quando est, & non esse, quod non est, quando non est, necesse est. Sed non omne quod est, necesse est esse: nec quod non est, necesse est non esse.*

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

342. **O**B. 1. S. Augustinus *lib. 11. confess. c. 20.* revocat omnia tempora ad præsens, & ait: *Præsens de præsentibus intuitus, præsens de futuris expectatio*: ergo futuritio est aliquid præsens. Conf. ex S. Anselmo *Dialogo de veritate cap. 11.* ubi ait: *Non est vera oratio, quæ dicit futurum esse aliquid, nisi re ipsa sit aliquid futurum: neque aliquid est futurum, si non sit in summa veritate*: ergo futuritio stat in summa veritate, sive DEO, vel ejus decreto. Resp. dist. conf. futuritio extrinseca, vel impropriè talis est præsens. conf. intrinseca, formalis, aut propriè talis. neg. conf. S. Augustinus, ut ex sequentibus patet, negat, præterita, & futura existere tunc per statum, quando dicuntur præterita, vel futura: & dein quarit, an non in aliquo sensu possint dici præsentia: assert autem modum in objectionem allatum, qui tamen improprius est.